

Vinduer, Døre og Lister.
Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinsnedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Marinus Kristensens

store indsats i det danske Socialdemokrati fremhæves af alle, der kendte hans Arbejde indenfor Partiet.

Vi optager følgende efter det socialdemokratiske Eftermiddagsblad »Kl. 5«:

Som Journalist, som Taler, som Borgerrepræsentant, som Politiker havde Marinus Kristensen ved mangfoldige Lejligheder vist, at han var de vanskelige Situationer voksen. Der var faa Mænd indenfor Arbejderbevægelsen, til hvem man nærede større Forhaabninger end netop til ham.

Som ganske ung kom Marinus Kristensen med i Arbejderbevægelsen og takket være sine rige Evner fik han hurtigt mange Opgaver. Ved sin Død var han »Social-Demokraten« ansvarlige Redaktør, og den Mand, til hvem man i Fremtiden stillede de største Forhaabninger overalt indenfor Arbejdernes Rækker.

Et af de smerteligste Dødsfald, jeg mindes.

Folketingsmand Stauning udtaler:

— Det er et af de smerteligste Dødsfald, jeg mindes. Vort Parti har lidt et stort Tab ved Marinus Kristensens Død, baade fordi han var saa ung og fordi han var saa evnerig, en Mand, hvem vi havde sat vor Lid til langt ud i Fremtiden.

— Jeg har kendt Marinus Kristensen fra Dreng, og fra de Tider, da han kom i Typograf-lære hos Viktor Petersen, og jeg har fulgt hans Opvækst og Udvikling siden da, udtaler Socialdemokratiske Forbunds Viceformandsformand, Fr. Andersen. Han blev jo en af vore bedste Journalister og en af vore bedste Talere. Fra sin allertidligste Ungdom var han med i Arbejderbevægelsen, og allerede dengang beundrede jeg hans Energi og hans Kærlighed til Arbejderbevægelsen. Længe for han var udlært som Typograf, var han paa Tourneer som Taler baade for Partiet og for Ungdomsbevægelsen. Han var jo ung endnu — og allerede har Døden taget ham. Det vil vække Sorg i Arbejderbevægelsen. Hans Død er et stort Tab for vort Parti.

Et uerstatteligt Tab.

Formanden for Borgerrepræsentationen, Direktor Svendsen, udtaler:

— Som Marinus Kristensens Sygdom havde udviklet sig i den sidste Tid, kom det mig vel ikke overraskende, at Døden nu har taget ham. Og dog er det saa smerteligt et Slag. Da han laa paa Bispebjerg Hospital besøgte jeg ham jo flere Gange, og han tænkte kun paa at komme ud — ud for at arbejde. Dette maatte ikke vare for længe, sagde han. Han brændte af Lyst til at komme ud til Virket igen. Ham kom jo ud — men blev syg igen. For os i Borgerrepræsentationen er Marinus Kristensens Død et uerstatteligt Tab. Som Taler, som Debattør var han en enestaaende Mand. Han var jo ogsaa nu kommet ind i Budgetudvalget, og der

havde været et stort Arbejde for ham. Han havde som Menneske Evner, Følelse og Varme, som vi vil komme til at savne.

Marinus Kristensen blev født den 12 April 1891 paa Nykøbing Mors. Hans Fader, der var Former, døde da Marinus var 7 Aar gammel. Hans Moder lever endnu.

20 Aar gammel skrev Marinus Kristensen sin første Artikel i »Soc.-Dem.«.

I 1913 blev han Rigsdagsrefe-

rent, og deltog allerede dengang meget aktivt paa alle Omraader i Arbejderbevægelsen.

I 1916 var han Medstifter af Hovedstadens Brugsforening.

I 1917 blev han valgt ind i Socialdemokratiets Hovedbestyrelse. Han har været opstillet som Folketingskandidat baade i Hovedstaden og i Maribokredsen.

Marinus Kristensen efterlader sig Hustru og tre Dotre.

Eiga ikki allir lærarar í Føroyum at duga Føroyskt?

Tey seinastu árinu hefur lærarafelagið hvørt ár heitið á lögtingið um at fáa tað í lag, at hvor tann, ið gerst lærari (lærarinna) í fólkaskúlanum í Føroyum, skal hava prógv fyrri at duga nógmikið Føroyskt, til at kunna læra børnini móðurmálið munnliga og skrivliga. Hetta mátti ikki bert hvor Føroyingur hildið vera náttúrligt, men heldur mátti ein ógvast við, at henda skylda ikki fyrri langtíðani er álögð lærarunum. Kortini hava sambandsmenn á hvorjum árið sýtt fyrri at fremja hetta mál.

I ár hefur lærarafelagið aftur lagt málið inn á ting, og vónandi verður hesa ferð annað úrslit.

Tey munu nú vera fá í Føroyum, ið ikki viðganga at vit eru Føroyingar fram um nakað annað, at føroyskt mál — og einki annað — er móðurmál okkara og at siðmenning okkara verður róleysis og veik, um vit bert skapa hana eftir útlendskum fyridomum men gloyma tey virði, ið kunnu verða skapað á heimligum botni.

Men um so var, at stríðið um hetta enn hevði staðið so hart sum fyrri nokrum árum síðan, so hava fyrri langtíðani allir Føroyingar samst um tað, at kent skal verða í føroyskum skúllum bæði í Føroyskum og í Donskum, og er hetta nógmikið til at so má eisini verða kraft, at hvor tann, ið gerst lærari í hesum skúllum, eisini eigur at prógva, at hann hevur nógmikið kunnleika í hesari lærigrein og í øllum øðrum, hann verður settur at læra børnini.

At vilja siga, at tað nýttist ikki at krevja prógv í Føroyskum av Føroyingum, ið tikið hava prógv í læraraskúllum í Danmark, er óvístis. Tá kundu vit tað sama tikið hvønn sum helst Danskara, antin hann nú var múrari, smíður, skómakari ella skreddari, og sett hann til lærara í Donskum í skúllum okkara — út frá teirri hugsan, at hann dugdi dansk mál, bert tí hann var Danskari.

Fyri hundráð árum síðani hugsaðu menn í Danmark á henda hátt, sum sambandsmenn á lögtingi enn hoydu frammi í fjór. Tá var dansk mál tað einasta, ið ikki var lært í skúllum, tað dugdu børnini av sær sjálvum, hildu menn har tá. Men órvísi hava teir lært at

hugsa nú. Dansk mál er høvðskerigreinin í skúllum, ikki bert í barnaskúllum, men fyrst og fremst høvðskerigreinin teirra, ið læra skulu børnini.

Og at hugsa sær, at ein skal kunna læra børn Føroyskt utan sjálvur at hava fingið sær hollan kunnleika í tí, er óvitingahugsan.

Tað sigst at teir lærarar, ið hava tikið prógv í donskum læraraskúllum skulu vera so nógv betri fyrrreikaðir til at vera lærarar, enn teir ið taka prógv her, at ikki nýttist teimum at taka prógv í føroyskum máli.

Men tak nú ein mann, ið hevur fingið sær kunnleika á svensktum læraraskúla. Teir eru so nógv betri enn teir danski, so stendur ið hvussu er í tí gitna danska skúlatíðarskrifti »Vor Ungdom«. Men ein slíkur maður fær ikki pláss í Danmark og heldur ikki í Føroyum tí hann hevur einki prógv í Donskum.

Tá ið vit krevja prógv av lærarunum í øllum øðrum lærigreinum, so mugu vit eisini krevja tað í Føroyskum. Tað er ikki nógmikið at teir siga seg at duga Føroyskt.

Og duga teir tað — so er jú einki um at tala — so koma teir her til Havnar og taka prógv, tað gerst upp á ein dag.

Vit kunnu ikki halda áfram við tí óskili, ið nú er:

Teir ið hava hug at vera lærarar í Føroyum og hava lítill ráð, spara sær so mikið saman, at teir kunnu fara til Havnar í try á og fáa sær tann kunnleika, ið nú krevst, og har ímillum kunnleika í Føroyskum.

Teir ið hava betri ráð, fara til Danmarkar, ganga har í fyra ár og taka har eitt prógv, ið higartil dags her í Føroyum hevur verið mettt hægri enn hitt føroyska læraraprógv. Men føroyskt máll læra teir ikki.

Eru teir nú farnir til Danmarkar bert fyrri nú at vilja troka seg inn í føroyskan skúla fram um Føroyskt lærarar, uttan at hava lært seg eins nógv føroyskt, og hinir hava lært, so gera teir óráttisgerð. Eru teir har aftur ímóti farnir burtur bert fyrri at fá mikið kunnleika, so er tað jú teimum til heiður, um so er, at teir samstundis fáa sær tann neyðturvuliga kunnleika í Føroysk-

um. Men hava teir kunnleikan, so er lítið fyrri at taka prógv. Og prógv má verða kraft í hesi lærugrein eins og í øllum øðrum.

Eingin sleppur at vera lærari uttan at hava prógv fyrri, at duga sögu ella landakeru — sum hvor maður sjálvur kann læra seg nógv lættari enn mál, tað er tí ikki bert óráttvist, men beinan vegin láturvert, at vilja gera fólk til lærara, ið einki prógv hava fyrri at duga móðurmálið.

Richard Long.

Hr. Amtmanden.

Hr. Amtmand Olrik — fortæller der — har været paa Besøg i Lejnum, og da der efter Sædvane knytter sig Tildragelser til saadanne Amtmandsbesøg, — de er jo af en saadan Art jævnført Landets højeste Embedsmand, — er det heller ikke saa mærkeligt, at der fra Lejnumbesøget ogsaa knytter sig en Tildragelse.

Amtmanden befinder sig, som ovenfor nævnt i Lejnum, og sammen med Stedets Drot — her Bonden — promenerende gennem Bygden, ønsker disse to store Herrer at komme udenfor Gærdet, og tager derfor, for at forkorte Vejen, Sigte paa at gaa igennem en lille Laage, der er anbragt af og hos en fattig Trobruger. Denne Laage er ikke ret bred, men dog ikke smalle, end at en Amtmand af saadan Kaliber som Hr. Olrik uden Ciempe for sig selv, og uden at Laagen lider nogen Skade herved, godt kan gaa igennem. Hr. Olrik indlader sig paa Gennemgangen, men uheldigvis, fortælles der, er Amtmanden ude for det Uheld, at bære ved enten en Som eller et Træsplindt, hvorved han river en Flænge i sine Benklæder.

Men ikke nok hermed. Kort Tid herefter faar den fattige Jordbruger Paabud — vel inden en bestemt Tidsfrist — at lade opføre en ny, større og selvfølgelig dyrere Laage. Dette Paabud har halt til Følge, at samme Jordbruger har været nødt til at ofre henvend 100 Kr. til en Laage, som han slet ingen Fordel har af. Hvorimod den ikke helt lille Sum, Jordbrugereren har uddret siden Amtmandsbesøget i Lejnum, kunde have været anvendt i andre for Jordbrugereren nødvendige Ojemed.

I hele taget ser det lidt gaadefuldt ud, at samtidig som der i Lejnum kræves af en Trobruger, at han opsætter en stor Laage, spadserer Hr. Amtmanden — uden at det har nogen Følger for Ejeren — gennem en ganske smal Laage, der tilhører Jorddroten paa Øreringe.

Det skal vel ikke være saadan, at det fra Amtmandens Side skal illustreres, at der fremdeles er Forskel paa Kong Salomon og Jørgen Hattmager.

En tro Undersaet ud det Ejlend Færo.

Islandsfiskeriet.

(Telegram til »Føroya Social-Demokrat«).

Reykjavík, 8.—8.—1928.

Samlede Sildefangst indtil 4. August: Vestfjordene 589 Tønder saltet, 81,600 Hektoliter til Fabrikation. Siglufjord og Ofjord 16000 saltet, 3000 krydret. Siglufjord 69000 til Fabrikation, Ofjord 87000. Østfjordene 2,100 saltet, ialt 19000 saltet, 3000 krydret, 241,000 til Fabrikation.

Fontenay.

„Hafstein“ — „Florenz“.

(Telegram til »Føroya Social-Demokrat«).

København, d. 11.—8.—1928.

Sammenstødet mellem „Florenz“ og „Hafstein“ kommer for Højesteret antagelig i September.

A. C. Evensen Stavingarboók.

H. N. Jacobsens bókahandil
Tórshavn — MCMXXVIII.

Tað hevur tíverri tíðum verið trol upp á føroyskar lærubók við fólkaskúlnar í Føroyum, og tað hava verið tær tíðir, tá eingin stavingarboók var at fáa.

I árinum 1907 kom A. C. Evensen stavingarboók á fyrsta sinni, og tað mundi gleða mangan góðan Føroying tá, og var tað eisini stórt framstig; seinni var bókin útseld.

Síðan kom stavingarboók fyrri smábørn, savnað og útgivin av H. M. Jacobsen lærara, Tórshavn. Hetta var mest ein broytt útgáva av A. C. Evensen stavingarboók. Um tær har gjørdur broytingar vóru til bata ella ikki, kunnu vera ymiskar atlanir. Eitt víðismerki hevði bókin ið hvussu er mist, og tað vóru myndirnar, sum illa kunnu útlátast í tilkum barnabókum.

Nú er A. C. Evensen stavingarboók komin av nýggjum nakað broytt, men stavingar- og sundurbýtingarháttur orðanna er hin sama, sum hann var upprunliga, og ívaleyrt er tað ein bati fyrri bókin. Umframt hetta er ein partur av A. C. Evensen lesibók fyrri yngri børn skoyttur upp í stavingarbókina, so hon er væl stórri enn av fyrstu tíð. Men tað, sum enn meira hevur bót um hesa bók, eru tær nýgu myndirnar, ið ívaleyrt fara at hugtaka børnini, sum bókin er ætlað til, og tá serliga myndin av kellingini, ið situr á seiðabergi, — fyrri bert at nevna eitt dømi. Tíllíðið hevur Richard Long, realskúlakennari, lagt til rættis, og myndirnar hevur skaldið William Heinesen málað. Alt samalt er gjørt við miklum skynsemi, so vónandi fara kennararnir í Føroyum at fagna bókina væl. Hon kostar bert eina krónu.

Bókin er føroysk út í odd og egg, og sum kunnugt: Sotur er sjálgvinn bati.

Staður í Havn, 10. august 1928.

Jóhann Kallsoy.

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Frá ófriðatiðuni.

Frá ófriðatiðuni her á landi í forðum koma mangan prógv fram. Og hitt undarliga er, at tey mestu ófriðarárin tykjast at stavast frá tíðini atfána kristnu-tíðina.

Nú í vikuni hevur kavarin hjá byggmeisterinum við kajina í Havn funnið eina stóra málmkúlu. Málmkúlan varð funnin ímillum brúna hjá Jens í Dali og Stellinganga. Hon var 16 cm í tvormál og vág 25 pund. Dípið var 6 metrar, har málmkúlan varð funnin.

„Havnar timburfelag“.

I seinastu viku er í Havnini stovnað eitt timburfelag.

Teir ið stovnað hava hetta felag eru: Sakforari harra Simons, keypmáður Carl Fr. Johansen og verkstjóri H. O. Jacobsen.

Fundur hevur verið hildin og nevnd er kosin.

Lutapeningurin er 20,000 kr.